



Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
E-post: Ju.L1@regeringskansliet.se

Yttrande över Ny lag om företagshemligheter (SOU 2017:45)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Ekobrottsmyndigheten har i huvudsak inga invändningar och tillstyrker förslaget i stort.

Synpunkter lämnas enbart på några delar av förslaget som berör Ekobrottsmyndighetens verksamhet, i första hand straffbestämmelserna. Normalt utreds inte ärenden som rör företagshemligheter m.m. av Ekobrottsmyndigheten. Av de få brottsutredningar som bedrivits sedan 2007 har bara ett fåtal handlagts av Ekobrottsmyndigheten (jämför betänkandet s. 380). Myndigheten utreder dock företag där företagshemligheter kan förekomma.

11.5 – 11.6 Utökat straffansvar och strängare minimistraff vid grova brott

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker utökat straffansvar enligt förslaget och skärpt minimistraff för grova brott som innebär att straffskalan hamnar på nivå med grova förmögenhetsbrott (stöld, bedrägeri, förskingring) och att hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan användas vid en förundersökning med misstanke om sådana brott.

5.6. – 5.6 Definitioner i förslaget – viktiga begrepp som används i lagförslaget används inte i straffbestämmelserna

Den föreslagna lagtexten är tung och tät på olika definitioner och begrepp som ska vara uppfyllda för att lagen överhuvudtaget ska vara tillämplig. Särskilt den nya definitionen av vad som ska avses med företagshemlighet är invecklad och svårtydd. Generellt kan lagen därför komma att bli svår att tillämpa i praktiken.

Terminologin i straffbestämmelserna är dessutom något annorlunda och skild från hur lagförslaget i övrigt är utformat. Som det kan uppfattas hänger straffbestämmelserna därför något ”i luften”. Detta måste bero på att förslaget bygger på både FHL och direktivet.

I 2 §, som är ny, beskrivs vad som menas med **angrepp**; anskaffande, utnyttjande eller röjande av företagshemlighet samt import, export eller lagring av intrångsgörande varor i syfte att utnyttja dem, allt utan samtycke av den som innehar företagshemligheten.

I 3 § sägs att lagen, liksom tidigare, bara gäller **obehöriga** angrepp.

I betänkandet framgår att angrepp är en samlingsbeteckning (betänkandet s. 21) och att det inte ska krävas uppsåt eller oaktsamhet för att ett angrepp ska föreligga och att även angrepp i god tro ska kunna ses som angrepp. Det framgår också att definitionen av angrepp bara ska



ha en civilrättslig verkan och straffbestämmelserna bör behandlas för sig. Det är oklart varför begreppet inte kan användas när det gäller straffbestämmelserna (betänkandet s. 128). Det gör straffbestämmelserna otydliga.

Som framgår i 2 § menas med angrepp bland annat **anskaffande**. Att ”obehörigen bereda sig tillgång till” utgör enligt betänkandet och direktivet en form av anskaffande. I begreppet anskaffa ligger också tillägna sig, kopiera, eller på annat sätt anskaffa. I 4 § ska det vara straffbart att olovligen bereda sig tillgång till företagshemlighet. I betänkandet beskrivs på olika ställen hur uttrycket olovligen bereda sig tillgång till kan uppfattas men beskrivningen är vag. Till exempel sägs på s. 63 ”av förarbetena framgår inte med tydlighet om någon egentlig skillnad i betydelse är avsedd mellan begreppet anskaffar och uttrycket bereder sig tillgång till” och vidare att ”det får antas att de olika begreppen i praktiken ofta används synonymt”. På s. 188 sägs att olovligen bereda sig tillgång är ”i stort sett” det samma som anskaffa. Uttrycket olovligen bereda sig tillgång till förekommer också i 6 §. Uttrycket gör att straffbestämmelserna blir otydliga i förhållande till hur lagens tillämpningsområde beskrivs. Om möjligt borde begreppet anskaffa kunna användas istället.

Begreppet **obehörig** förekommer inte heller i straffbestämmelserna utan istället används begreppet olovligen. I 4 § straffbeläggs den som olovligen bereder sig tillgång till en företagshemlighet och i 5 § den som olovligen utnyttjar eller röjer företagshemlighet. I 6 § saknas rekvisit i den delen. Det blir oklart varför begreppet olovlig används istället för obehörig. Obehörig ska enligt betänkandet vara utan samtycke (av företagaren) medan olovlig, som ersatt direktivets begrepp olaglig, har en annan innebörd. Lagen gäller uttryckligen bara ”obehöriga” angrepp.

I 6 § borde det vara tillräckligt att hänvisa till 4 §, ”...enligt 4 §” och inte ”...genom en gärning som avses i 4 §” eftersom samma sak då sägs två gånger.

Enligt utredningen finns ingen anledning ange att straffansvar kräver uppsåt. Det är riktigt att det subjektiva rekvisitet med hänvisning till brottsbalken 1 kap 2 § inte behöver anges. Dock anges uttryckligen vilka subjektiva krav som finns i de fyra olika skadeståndsbestämmelser som föreslås. Därigenom uppstår ytterligare en otydlighet när det gäller straffbestämmelserna.

Särskilt straffbestämmelser bör vara förutsebara och transparenta. Som de nu är utformade blir de otydliga och kan, enligt Ekobrottsmyndighetens perspektiv, bli svåra att tillämpa vid både brottsutredning och lagföring. En utredning borde istället kunna utgå ifrån de begrepp som lagen bygger på. För att komma ifrån lagförslagets begrepp och uttryckt skulle ett alternativ kunna vara att lyfta ut straffbestämmelserna (4 – 7 §§ och 23 § st 3) ur lagen och istället placera dem i brottsbalkens 10 kapitel.

Allmänna synpunkter

19 § verkar appart i förhållande till förslaget i övrigt. Dels benämns den som gjort angreppet ”personen” och dels har personen ”begått” angreppet, vilket är språkligt tveksamt.



Företagshemligheter har ett starkt skydd. Ekobrottsmyndighetens uppdrag är att utreda och lagföra misstänkta brott i näringsverksamhet, där företagshemligheter naturligtvis kan finnas. Det är viktigt att de företag som utreds för andra brott, t.ex. skattebrott eller bokföringsbrott, inte alltför lättvindigt kan göra invändningar om företagshemligheter och på så sätt hindra eller fördröja brottsutredningar. Den föreslagna skrivningen i 1 § sista stycket – att information om ett förhållande som utgör brott eller annat allvarligt missförhållande *inte* är företagshemlighet – är ur den synvinkeln positivt. Det är också viktigt att brottsutredningar som innefattar företagshemligheter inte riskerar att leda till skadeståndsskyldighet för utredare och åklagare som ju helt oavsiktligen, men av oaktsamhet, kan komma att röja företagshemligheter. Regelverket kring hur brott som inkluderar företagshemligheter utreds på ett rättssäkert sätt kan utvecklas närmare .

Detta yttrande har beslutats av vikarierande generaldirektören Fredrik Holmberg.
Kammaråklagaren Catharina Linné har varit föredragande.

Fredrik Holmberg

Catharina Linné

Kopia till
Justitiedepartementet/Å

